

De Vriendenkring

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)
www.Quakers.nu

86e jaargang nr. 9

oktober 2015

Onderkomen van een Vluchteling in De 'Jungle' bij Calais met de tekst 'Hier verkoopt men het vaccin tegen racisme', en 'Wij zijn niet gevaarlijk, wij zijn in gevaar' foto Sytse Tjallingii 9 sept 2015

De Vriendenkring

ISSN: 0167 – 3807

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Minimum Abonnementenprijs:

Nederland €23,00 per jaar (per 1 januari 2016: €25,00)

Europa €29,00 per jaar (per 1 januari wordt dit verhoogd)

Wereldwijd €34,00 per jaar

Wil je meehelpen om alle kosten te dekken dan willen we je vriendelijk vragen of je bereid bent om €25,00 of meer per jaar te betalen. Bankrek. **NL31 TRIO 0390 3895 60** t.n.v. Maandblad De Vriendenkring te Assen. (nieuw!)

De verzendkosten voor Europa en de rest van de wereld zijn gelijk getrokken en bedragen €3,45 per poststuk tussen 50 en 100 gram. De minimum abonnementsprijs voor buitenland moeten we tot onze spijt per 1 jan 2016 verhogen. Voor buitenlandse abonnees geldt IBAN: **NL31 TRIO 0390 3895 60**; BIC: TRIONL2U.

Nieuwe abonnees en adreswijzigingen doorgeven aan dickkamma@ziggo.nl

Redactieadres: Sytse Tjallingii Zwolle, 038-4608461/0640030923

E-mail adressen:

Redactie (kopij en inlichtingen)

vriendenkringredactie@gmail.com

Abonnementen, Verzending, Financiën en Vormgeving

dickkamma@ziggo.nl

Administratie

coriegarde@ziggo.nl

Eindredactie Sytse Tjallingii

[syitsemarlies@gmail.com](mailto:sytsemarlies@gmail.com)

Vaste medewerkers:

Hylkia Nieuwerth (correctie), Wils 't Hart (kopij) Dick Kamminga (abonnementen, lay-out, verzending) Sytse Tjallingii (hoofd/eindredactie), Corien van Garderen (administratie), Marianne van der Zee (redactielid)

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken versie van De Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op met de redactie.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom!

Zie ook de tips en aanwijzingen voor auteurs op:

<http://Quakers.nu/nl/Vriendenkring/Tips%20%20voor%20Auteurs>

Sluitingstermijn kopij: 15e van iedere maand, tenzij anders afgesproken.

De Vriendenkring staat in kleur op de website, waar je nog een schat aan aanvullende en actuele informatie over de Quakers vindt.

Bezoek daarom geregeld onze internet site:

www.Quakers.nu

Er komen meer dan 1000 bezoekers per week op onze website

In dit nummer:

Quakerretraite 2016 - 'de innerlijke pelgrim'	3
Van de redactie	4
Zon sta stil	5
In Memoriam Tjeerd Dibbits	6
Raam	8
In de 'Jungle' van Calais	9
Oproep van Britse Quakers voor vluchtelingen	13
Oproep van de de Amerikaanse Quaker Hulporganisatie AFSC	14
Quaker Cottage Belfast	17
Walk of Peace	19
De Eco-Quaker: Zaden voor voedsel	23
"Hate crime" in de Europese Unie	24
Geweldloze interventies op de kaart gezet	27
Ongekende Mogelijkheden	28
Een huis dat de Quakers gaan bouwen?	29
Twaalf Quakers en Gebed	31
De Witte Veer	33
Zendbrief van de Belgische en Luxemburgse Vergadering 2015	36
Klimaatloop 2015	37
Handen en voeten Mijn vrijwilligerswerk	38
Waar zijn Quakerbijeenkomsten?	39
Vrienden in het hele land	40

Quakerretraite 2016 - 'de innerlijke pelgrim'

Aan het begin van het nieuwe jaar zal er weer een Quakerretraite zijn, opnieuw in de St Willibrordsabdij in Doetinchem op 22, 23 en 24 januari.

Het thema dat we gekozen hebben is "de Innerlijke Pelgrim" in aansluiting op het thema van de Quaker wereldconferentie in Peru "Pilgrimage of Justice and Peace" die ook in januari plaats vindt.

Als voorbereiding kan je het boekje "Ga je eigen weg" van Margrit Irgang gebruiken, het is online (nog) te koop, het kan ook heel goed zonder. Nadere informatie in de volgende Vriendenkring. Vragen, ideeën en wensen graag laten weten aan Wils 't Hart hartenhuis@planet.nl.

je stappen

zullen je woorden zijn,

de weg je lied,

de vermoeidheid je gebeden.

en aan het eind

zal de Stilte tot je spreken

Om alvast in je agenda te zetten

Dit gedicht is het gedicht van de week van Gebed voor de eenheid dat tegelijkertijd plaats vindt van 17-24 januari. de retraitecommissie

Van de redactie

Des stromen wanhopige vluchtelingen komen naar ons toe en het begint eindelijk tot ons door te dringen hoe veel deze mensen al geleden hebben als ze hier aankomen. De foto van Aylan, het 3 jarige Syrische jongetje dat levenloos aanspoelde op het strand van Bodrum, heeft de harten geraakt en natuurlijk de beelden van de uitgeputte stromen mensen op stations, snelwegen, spoorrails. Dat van God in ieder mens (op deze aarde) wordt nu wel heel dicht bij een echte realiteit om te laten zien dat het ons ernst is!

Daarom in dit nummer veel aandacht voor wat individuele Quakers en Quaker organisaties doen aan de vluchtelingenstroom.

Op de streekdag van de Midden en Zuid Nederlandse Maandvergadering deed Renke Meuwese een oproep aan ons om mee te helpen in de 'Jungle' bij Calais waar duizenden vluchtelingen proberen om de oversteek naar Engeland te maken. Ik ben toen drie dagen met hem mee gegaan.

Confronterend, heftig de vastbeslotenheid om een uitzichtloos en bedreigd bestaan te ontvluchten en toch iets van het leven te maken. Toch ook veel vriendelijkheid en open menselijk contact.

De foto op de voorkant spreekt voor zich zelf. Kunnen we de komst van deze mensen zien als een vaccin tegen racisme? Of met andere woorden kunnen we dit gebruiken om onze vooroordelen die op angst voor de onbekenden gebaseerd zijn, te overwinnen en hierin kansen te zien voor het verrijken van onze samenleving met deze mensen die zeer gemotiveerd en bereid zijn tot hard werken?

De tweede tekst kan ons daar bij helpen: Wij zijn niet gevaarlijk, wij zijn in gevaar. Wat wel gevaarlijk is, is dat we de angsten die ontstaan bij de komst van zoveel onbekenden niet eerlijk bespreekbaar maken en alles inzetten om mensen met elkaar in contact te brengen zodat er verbinding en vertrouwen kan ontstaan. Alle kleine initiatieven zijn hierbij welkom. Op het moment dat ik dit schrijf doet het Rode Kruis een oproep voor vrijwilligers, maar ook Vluchtelingen werk heeft veel mensen nodig. Het zou goed zijn als er in de volgende Vriendenkring een artikel zou komen die de wapenverkoop van Europese landen aan de landen in deze regio's bespreekt. Dit is één van de structurele oorzaken van het opblaaierend geweld.

Ik wens je veel inspiratie bij het lezen van deze Vriendenkring, zodat je kunt voelen dat geloven en doen bij elkaar horen en we deze uitdaging aangaan.

Sytse Tjallingii (redactie)

Zon sta stil

door Huub Oosterhuis

*Jaag me niet op met je tikkende klokken
zon sta stil geef me tijd*

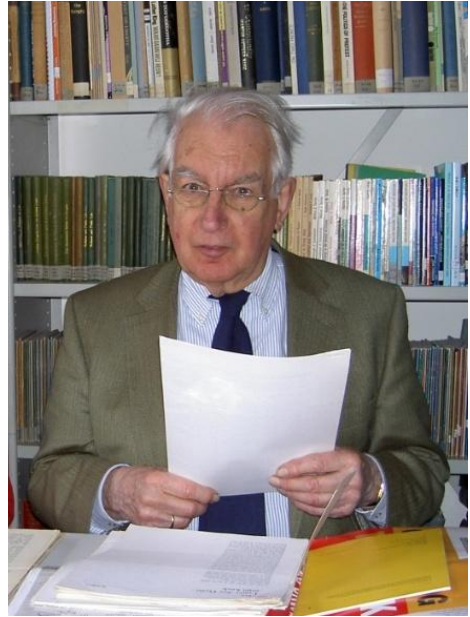
*Laat me even nog in lichtblauw
grijze verte zijn
laat me nog in laaiend gouden
stilte van aanschouwen,
moge ik zo licht
als een blaadje op het water zijn
nog heel even
lichtdoorschenen zijn.*

*Jaag me niet op met je tikkende klokken
dood sta stil geef me tijd.*

In Memoriam Tjeerd Dibbits

door Marianne IJspeert

In Tjeerd Dibbits verliezen wij een bijzonder trouwe en toegewijde Vriend. Hij heeft een indrukwekkende staat van dienst in het Genootschap en de Amsterdamse Maandvergadering. Daarnaast was hij vanuit zijn Quakerzijn actief in de Raad van Kerken (voorzitter Sectie Educatie) en in Kerk en Vrede (bestuur).

Tjeerd sprak niet gemakkelijk over zijn geloof, zeker niet in het wetenschappelijke milieu, waarin hij het grootste deel van zijn werkzame leven verkeerde. Hij kende ook twijfel en voor hem hoorden geloven en twijfelen bij elkaar. In het Bijbelverhaal over de worsteling van Jacob met de engel herkende hij zichzelf. Tjeerd kende de Bijbel en de verschillende manieren van Bijbelinterpretatie. Hij had geen moeite met de tegenstelling tussen het scheppingsverhaal en de evolutietheorie. Het scheppingsverhaal kon hij waarderen als eeuwenoud verhaal, dat mensen antwoorden gegeven heeft op de grote vragen van het bestaan. Dit sloot aan bij zijn literaire belangstelling.

Als hij moest kiezen tussen ‘De Eeuwige’ of ‘het eeuwige’ als aanduiding voor God, dan koos hij naar goed Joods gebruik voor ‘De Eeuwige’. In dit verband vertelde hij vaak over het opschrift in de synagoge aan de Nieuwe Uilenburgerstraat: ‘Ik stel me de Eeuwige altijd voor ogen’. Een ander hem dierbaar citaat was ontleend aan de beginselverklaring van de eerste Woodbrookers in Nederland: ‘een oprecht verlangen naar God.’

Het vredesgetuigenis van de Quakers was voor hem een essentieel onderdeel van het Quakerse geloven. Hij sprak liefst over ‘geloven’ als werkwoord. Zo hoort dat bij de Quakers: geloven en praktisch gaan hand-

in-hand. Dat vredesgetuigenis, de radicale afwijzing van geweld, was een diepe overtuiging, die pijn bleef doen, omdat hij zich er terdege van bewust was dat hij met wapengeweld bevrijd was van de bezettende macht die ons land geteisterd had tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Tjeerd had hooggestemde idealen en principes, waar hij naar leefde. Hij maakte het zichzelf niet gemakkelijk. Zo was eenvoud van leven een belangrijk principe, de gelijkwaardigheid van alle mensen en de rechtvaardige verdeling van de rijkdom in de wereld. Een rechtvaardige samenleving, met kansen voor iedereen, zou tot vrede moeten leiden. In zijn werk als docent ging zijn sympathie uit naar studenten van wie de ouders geen boekenkast hadden, zoals hij het uitdrukte. Tjeerd was ook een overtuigd vegetariër en een natuurliefhebber. Jarenlang heeft hij een bosje bloemen uit eigen tuin meegenomen naar de Stille Samenkomst in Amsterdam.

Tjeerd droeg zijn principes ook uit. Hij was een opvoeder in hart en nieren. Hij kon boeiend vertellen, zoals over de bijzondere opvoeding die hij zelf genoten had en deelde uit van zijn eigen rijke ervaring op dit gebied als docent in de pedagogie en vader. Voor mijn generatie Quakers was hij een vaderfiguur.

In zijn vele anekdotes schroomde Tjeerd niet zichzelf als argeloos of atechnisch neer te zetten, zoals in het verhaal over de overheadprojector. Hij verstond dat woord in eerste instantie als ‘overheidsprojector’: een projector die door de overheid ter beschikking gesteld was aan het onderwijs.

Tjeerd sprak relatief vaak in de stille samenkomst en probeerde daarin zijn eigen inzichten ook toegankelijk te maken voor de toevallige bezoeker van de samenkomst. Hij wist vaak op passende wijze uit de Bijbel te citeren. Een geliefde tekst voor hem was Psalm 139: ‘Heer, u kent mij, u doorgrondt mij ... u doorziet van verre mijn gedachten...’

Laten we dankbaar zijn voor de genade van God, die in het leven van Tjeerd zichtbaar is geworden (*the grace of God as shown in het life of...*).

Raam

ingezonden door Henk Ubas, Dichter: Vjatsjeslav Koepnjana

*Het is mooi een huis te zijn
voor het enige hart
dat je niet wil achterlaten*

*Het is mooi een ladder te zijn
voor kinderen
die op een sombere dag
naar de zon willen klimmen*

*Het is mooi een deur te zijn
zachtjes knarsend maar toch opengand
voor al wie wil binnengaan*

*Het is goed een raam te zijn
waarin het licht niet dooft
voor al wie denkt:
het is al laat*

(Dit gedicht staat in de bundel: 'De voelhorens van de aarde' 1988)

In de 'Jungle' van Calais

7,8 en 9 september 2015

door Sytse Tjallingii

Ik heb Renke Meuwese in Utrecht opgehaald, met een auto vol spullen van onze burens en vrienden en nog van Renke. We laten ook wat spullen achter die niet nodig zijn, zoals kinder- en vrouwenkleding. We gaan eerst in Calais naar het appartement dat

Renke gehuurd heeft. Het biedt ruimte aan meer mensen, dus nodigt Renke andere vrijwilligers uit om te komen douchen en slapen. Dat wordt zeer op prijs gesteld, want het werken in de 'Jungle' is enerverend en inspannend. Daarna lopen we door de 'Jungle', een voormalige vuilstort, ongeveer drie kilometer buiten Calais. Doordat de mensen niet of bijna niet meer naar Engeland kunnen, krijgt het kamp een semipermanent karakter. Er zijn veel krakkemikkige kleine tentjes, deels waarschijnlijk afkomstig van Lowlands. Er wordt geprobeerd om het lekken met plastic of dekens te verminderen. Daarnaast zijn er ook grotere tenten en zelfs worden er wat hutten van panlatten en landbouwplastic gebouwd. Maar waar we ook kijken vrijwel iedereen slaapt op de grond en ik denk er aan hoe koud dit wordt vooral voor de Soedanezen als de winter komt. Renke wordt af en toe door één van de bewoners of vrijwilligers gegroet. Er worden handen geschud en gevraagd hoe het is. Flarden van wat mensen beleefd hebben op hun vaak lange reis.

Waar komen ze vandaan?

Afghanistan Ik schat dat ongeveer een kwart van de vluchtelingen die in de Jungle verblijven uit Afghanistan komen. Enkelen komen uit Jalalabad, anderen uit de omgeving van Herat en ook iemand uit Kandahar. Soms hebben ze al langere tijd in een vluchtelingenkamp in Pakistan geleefd. Als ik vertel dat ik in 1968 in Afghanistan geweest ben, toen het land nog stabiel en rustig was, heb ik meteen contact. Wat een ellende is er in dat land ontstaan, nadat eerst de Russen en veel later de

Amerikanen veel wapens hebben gestuurd en van het land een volkomen instabiele samenleving hebben gemaakt. Een lange vluchtweg van maanden via Iran, Turkije en de Balkan.

Syrië. Sommigen komen uit Damascus, anderen uit andere dorpen en steden die ook sterk getroffen zijn door bombardementen. Ze hebben een tijd in Turkije in een kamp gezeten en zijn de uitzichtloosheid ontvlucht door de riskante reis via de Balkan, door Europa naar Engeland omdat daar familieleden wonen en er een bestaan hebben opgebouwd.

Irak. Ik heb niet zo veel mensen uit Irak ontmoet, ook hier ben ik lang geleden geweest, toen het er nog rustig was. Wat een ellende nu, ook weer gewapende interventie van het Westen. Verscheidene strijdende groepen en een overvloed aan wapens.

Soedan. Ik schat dat misschien wel de helft van de mensen uit Soedan of Zuid-Soedan komt. Darfur is natuurlijk berucht vanwege de meer dan tien jaar lange oorlog. Volgens informatie van de Verenigde Naties zijn er alleen al tussen 2003 en 2008: 300.000 mensen om het leven gekomen. Verschrikkelijke bombardementen en meedogenloze aanvallen van Arabische burgermilities, tegen de zwarte bevolking. Grote vluchtelingenkampen waar de vluchtelingen in barre omstandigheden leven, volgens de UNHCR leven er op het ogenblik 330.000 in uitzichtloze omstandigheden. Hoezo opvang in de regio?

Zuid-Soedan Zuid Soedan is pas in 2011 onafhankelijk geworden, maar wordt sindsdien geplaagd door interne strijd, waardoor er zo'n 740.000 interne vluchtelingen zijn en ook zo'n 230.000 vluchtelingen uit de Darfur streek, Ethiopië, Eritrea, Congo en de Centraal Afrikaanse Republiek.

Ethiopië. Hoewel Ethiopië een vrij stabiel land is, heeft het 660.000 vluchtelingen uit Soedan, Somalië en Eritrea. Er zijn wel honderden politieke gevangenen en dus ook vluchtelingen die proberen om arrestatie te voorkomen.

Eritrea. Door ingewijden wordt Eritrea één van de meest repressieve regimes van de wereld genoemd. Volgens Human Rights Watch wordt er in Eritrea op grote schaal gemarteld en gemoord Duizenden mensen worden onder zeer slechte omstandigheden opgesloten en er wordt op grote schaal dwangarbeid toegepast. Velen lijden onder ondervoeding en bittere armoede. Duizenden Eritreërs ontvluchten hun land elke maand op zoek naar een veiliger plek. Onder hen veel minderjarigen die dit land ontvluchten.

Op de voorplaat van deze Vriendenkring staat een foto van een onderkomen van iemand uit Mauretanië. Het doet wat humoristisch aan, maar

het is eigenlijk ook een echte uitdaging om met de komst van al deze vluchtelingen de angst die onder racisme verborgen ligt, te overwinnen! Merkw aardiger wijs kwam ik ook nog iemand uit Tunesië en Polen tegen, allen vast besloten om naar Engeland te gaan.

Waterafvoer

Maandagmiddag waren we ook al langs één van de waterkraanplekken gelopen, waar Renke de vorige week ook al aan gewerkt had om de afvoer te verbeteren. De mensen poetsen hier hun tanden en wassen hun handen en gezicht. Een penetrante rottingslucht komt ons tegemoet als we

hier gaan kijken. Op zich dus al opmerkelijk dat de gemeente Calais deze kraanplekken heeft geplaatst. Ze hebben ook wat straatlantaarns, afvalcontainers en WC's geplaatst, die ook min of meer regelmatig worden geleegd en schoongemaakt. Maar er is veel meer nodig, structureler en op grotere schaal. Ook de afvoer van het water moet sterk verbeterd worden, omdat het op één van de plaatsen heel erg stonk. Daar gingen Renke en ik dinsdagmorgen aan de slag om een gootje te graven en een gat uit de diepen. Renke had een schop en een vork georganiseerd, maar er zou eigenlijk met meer menskracht of met een graafmachine gewerkt moeten worden om door de struiken en modder heen te komen. (zie foto). Toen ik na enkele dagen na terugkeer was, Renke belde, vertelde hij dat hij met een grotere groep vrijwilligers er in geslaagd was een doorbraak naar een veel diepere vallei te organiseren.

Schoenen uitdelen

Dinsdagmorgen keken we eerst nog eens naar onze meegebrachte spullen. We hoorden van de andere vrijwilligers het verhaal dat in het weekend enkele tientallen Belgische busjes met kleding waren gekomen, sommige ongesorteerd. Natuurlijk met de beste bedoelingen, maar zonder dat er was nagedacht over de distributie. Het werd een chaos met vechtpartijen, gewonden en politie en bovendien ging een deel van de kleding verloren doordat het op de grond in de modder terecht kwam. Die hadden we maandagmiddag ook zien liggen. We waren dus heel pessimistisch over hoe we de meegebrachte spullen konden afgeven. Een groepje

Engelse vrijwilligers vroeg ons om mee te helpen met het uitdelen van 2000 paar schoenen. We waren benieuwd hoe dit zou gaan. Liz en de andere drie Engelse vrijwilligers hadden zelf een vrachtauto en hadden de schoenen goed gesorteerd op maat en soort toen ze begonnen. Ze hadden een stuk of tien andere vrijwilligers gevraagd om te helpen om een geordende rij te handhaven en voorkruipen te verhinderen. Dat lukte goed! Uiteindelijk hebben we er dik 7 uur er over gedaan om deze schoenen uit te delen! Maar er waren dan ook vele blijde gezichten. Vooral in de vrachtauto was het hard werken, maar ook was het af en toe intensief om mensen die door vrienden die in de rij stonden er tussen schoven weer uit de rij te krijgen en toch vriendelijk te blijven. Het was gelukkig stralend weer en ik had rustig de tijd om kennis te maken, handen te schudden en vluchtverhalen te horen. Indrukwekkend! Een man van een jaar of dertig uit Jalalabad in Afghanistan, vertelde dat hij eerst de lange weg over land door Pakistan en Iran via Turkije naar Griekenland had gemaakt en vier jaar in Griekenland een bedrijfje had opgezet om koekjes te bakken en te verkopen. Maar door de fascistische groepen van de Gouden Dageraad werd het hem onmogelijk gemaakt om te blijven en is hij via de Balkan hier in Calais aangekomen om in Engeland een nieuw bestaan op te bouwen.

Een man van een jaar of vijftwintig uit Darfur vertelde hoe hij door Egypte en Lybië reisde en de oversteek naar Italië gemaakt had. Als ik op internet de foto's zie van de vluchtelingenkampen in Darfur, dan is het

duidelijk hoe uitzichtloos, armoedig en wanhopig de situatie daar is. Logisch dat mensen daaruit vluchten naar een veiliger plek, waar misschien een bestaan kan worden opgebouwd.

Woensdagmorgen hebben we besteed aan het zorgvuldig bezorgen van de meegebrachte spullen bij kleine en grote tenten. Telkens liepen we de 'Jungle' in en zochten we

tenten uit die er slecht uit zagen of waar veel mensen in sliepen en gingen kennis maken en vragen wat ze nodig hadden. Warme kleding en jassen werden erg gewaardeerd! We hoorden heel wat verhalen over hun vluchten en hopeloze situaties. Heel opvallend is het aantal mensen met gebroken benen door een mislukte sprong op een vrachtwagen. Wat het meeste nodig is zijn dekens en goede, grotere, dubbelwandige tenten.

in de rij voor spullen

Oproep van Britse Quakers voor vluchtelingen

vertaling redactie

De landelijke commissie van de Quakers in Groot-Brittannië, heeft de volgende verklaring afgelegd in reactie op de zich ontvouwende vluchtelingen crisis.

Vluchtelingen op een boot op zee

Dat wat moreel verkeerd is, kan politiek niet correct zijn

Uit: Quaker faith and practice 23,26

"Quakers in Groot-Brittannië dringen er bij de Britse regering op aan om de vluchtelingen te verwelkomen, die wanhopig op zoek zijn naar veiligheid in Europa, vanwege de gevaren in hun eigen land. In deze dringende situatie kan het niet juist zijn om de harten te verharderen, terwijl deze mensen worstelen voor hun bestaan en sterven op Europese bodem en in de zeeën rondom ons."

"In Groot-Brittannië hebben we een traditie van opvang van hen die in gevaar zijn. Dit hebben we zoveel jaren geleden gedaan met het 'Kindertransport', het redden van duizenden kinderen uit het door Nazi's bezette Europa, en meer recentelijk, toen we vluchtelingen hebben verwelkomd uit landen als Afghanistan, Joegoslavië, Irak, Bosnië en Kosovo. Het is tijd om onze harten en onze gemeenschappen weer te openen. Deze uitzonderlijke nood vraagt om een reactie van alle regeringen van Europa om samen te werken. Wij pleiten er voor om mogelijkheden te creëren die mensen in staat stellen om veilig te reizen en om aan hen juridische bescherming te verzekeren - ook in Groot-Brittannië."

Oproep van de Amerikaanse Quaker Hulporganisatie AFSC

De VS moeten Syrische vluchtelingen bijstaan en helpen om de oorzaken van hun benarde toestand weg te nemen.

vert. Nel Bennema

'Het hart van de vluchtelingencrisis ligt niet in Europa, maar in Syrië en omliggende landen.'

Sinds maart 2011 zijn ongeveer 10 miljoen Syriërs hun huizen ontvlucht op zoek naar bescherming tegen geweld en onveiligheid. Volgens het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) bieden Turkije, Libanon, Jordanië en Irak nu onderdak aan meer dan 4 miljoen Syriërs. Dit aantal is waarschijnlijk een lage schatting om dat het hier alleen gaat om vluchtelingen die officieel bij de VN commissie zijn geregistreerd. Saoedi Arabië heeft zojuist bekendgemaakt dat daar de laatste paar jaren nog eens 2,5 miljoen Syriërs zijn aangekomen, maar deze Syriërs, evenals ongeregistreerde Syriërs in andere landen, komen niet voor op lijsten van vluchtelingen. Nog eens 6,5 miljoen Syriërs zijn binnen Syrië ontheemd. In de afgelopen maanden heeft deze crisis internationaal veel aandacht gekregen omdat Europese landen gedwongen werden om te reageren op de groeiende instroom van vluchtelingen uit Syrië en andere landen. Maar de kern van de crisis ligt niet in Europa: die ligt in Syrië en omliggende landen. Terwijl Jordanië meer dan 600.000 vluchtelingen heeft opgenomen, Libanon meer dan 1 miljoen en Turkije 1,9 miljoen, hebben sinds 2011 slechts 428.000 Syriërs in Europa asiel gevraagd. Gedurende de laatste twee jaar is er een belangrijke toename van het aantal mensen dat asiel zoekt in Europa, maar deze aantallen verzinken in het niet bij het totaal aantal vluchtelingen dat de buurlanden van Syrië binnenstroomt. De aantallen verzinken ook in het niet bij het enorme aantal inwoners van de Europese Unie: alle vluchtelingen die tot dusver de EU zijn binnengekomen maken minder dan een-tiende van een

Syrische vluchtelingen passeren de grens van Griekenland naar Macedonia op Aug. 22, 2015.

procent uit van de totale bevolking van Europa. De VS toont zich zelfs nog minder aangesproken door slechts 1.200 Syriërs toe te staan zich hier te vestigen.

Een te groot deel van de last van deze crisis is terechtgekomen bij de gastlanden die aan Syrië grenzen. De VN schat dat het aantal bij de UNHCR geregistreerde Syrische vluchtelingen zal groeien van 3,2 miljoen aan het eind van 2014 tot 4,27 miljoen tegen december 2015.

Als het conflict voortduurt zullen nog eens anderhalf miljoen vluchtelingen Syrië waarschijnlijk verlaten in 2016. De omvang van de crisis kan niet worden ontkend.

AFSC gelooft dat het verwelkomen van Syrische vluchtelingen en de hulpverlening bij hun nieuwe vestiging belangrijk zijn, maar dat dit geen houdbare oplossing is voor de crisis. Wat zal er gebeuren als de aangrenzende gastlanden hun reeds krimpende mogelijkheden om vluchtelingen op te vangen niet meer aan kunnen? Zullen Europese en andere landen in het Westen hun deuren openzetten? Wat gaat er gebeuren als de vluchtelingenstromen in dezelfde mate nog verscheidene jaren blijven groeien?

AFSC ondersteunt volledig de mogelijkheden voor nieuwe vestiging, maar tegelijkertijd erkennen we dat het huisvesten van een groeiend aantal Syrische vluchtelingen in Europa en de VS de wortels van het probleem niet aanpakken. De wortel van het probleem is de Syrische burgeroorlog. Het moet een topprioriteit worden om aan die oorlog een einde te maken.

Het moderne Midden Oosten heeft geworsteld met het aanpakken van de gevolgen van vorige oorlogen en de doorgaande interne ontheemding van mensen die zij hebben veroorzaakt. Meer dan 6 miljoen Palestijnen leven nu in ballingschap buiten hun thuisland en miljoenen Irakezen verblijven in ballingschap na deze oorlog. Het geweld en de ontheemding hebben het karakter van de bestaande Midden Oosten staten fundamenteel bedreigd.

Nieuwe vestigingen vormen ook niet de beste optie voor vluchtelingen. De meeste vluchtelingen zouden dit waarschijnlijk niet willen. Als ze de keuze hebben zullen de meesten liever naar huis terugkeren. Het zijn vooral de onveiligheid en het geweld die vluchtelingen ervan weerhouden om naar hun gemeenschappen terug te keren, en het is dit geweld dat leidt naar de huidige migratie.

Een eind maken aan de Syrische burgeroorlog zal niet gemakkelijk zijn, maar AFSC doet een beroep op de regering van de VS en de internationale gemeenschap om vredespogingen te bevorderen en de

vluchtelingen crisis aan te pakken op grond van de volgende overwegingen:

Overeenstemming bereiken van een allesomvattend wapenembargo, inclusief het stoppen van de stroom wapens uit de buurlanden van Syrië, en het stoppen van training en technische hulp aan alle gewapende groepen die in het conflict betrokken zijn.

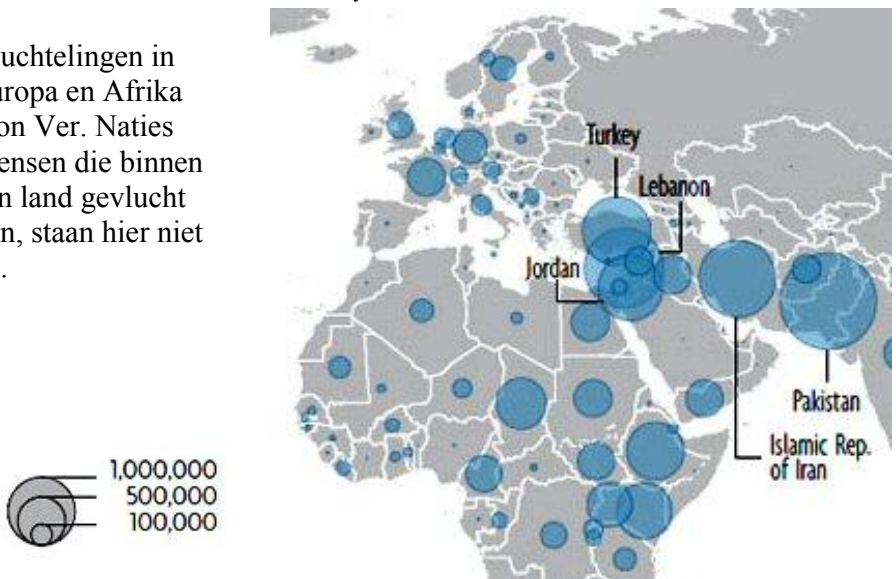
Vergroten van humanitaire hulp, in het bijzonder aan de aangrenzende gastlanden, om in de behoeften van hen die getroffen zijn door het conflict te voorzien en de veerkracht binnen de gastlanden te ondersteunen.

Sponsoren van multilaterale onderhandelingen om een wapenstilstand tot stand te brengen en het conflict te beëindigen, met deelname van zoveel mogelijk partijen in dit conflict en het zoeken van steun van internationale en regionale mogendheden.

Erkenning van de rol van de VS in de oorlogen met Irak, inclusief de gewelddadige omverwerping van de regering en het gebruik van verlamme economische sancties, als belangrijkste bijdragen aan de huidige crisis in de regio.

Vergroten van het aantal vluchtelingen dat de VS wil huisvesten in 2016 tot 200.000 waarvan 100.000 Syriërs.

Vluchtelingen in Europa en Afrika
bron Ver. Naties
Mensen die binnen een land gevlucht zijn, staan hier niet op.

Quaker Cottage Belfast

tekst Tony Weekes, vertaling en foto's Sytse Tjallingii

Tony Weekes, Marlies en Sytse Tjallingii bezochten begin augustus in Belfast de twee projecten van Ulster Quaker Service, de Quaker hulp organisatie in Noord Ierland.

In 1922 splitste Noord Ierland zich af van de Ierse Vrij Staat (nu de Ierse Republiek). Deze afscheiding is sindsdien een bron van heftige conflicten in Noord Ierland, tussen mensen, vooral protestanten die deel van het Verenigd Koninkrijk willen blijven en degenen die een verenigd Ierland wilden, vooral katholieken.

Vanaf ongeveer 1968 tot 1994 werd het conflict gewelddadig; een periode die bekend staat als de "Troubles". Pas na 1994 toen de paramilitaire groepen een 'staakt het vuren' uitriepen, kwam er een politieke oplossing die het geweld sterk verminderde.

Quakers voelden dat er initiatieven nodig waren om de vrede te bevorderen. Twee hoopvolle initiatieven om mensen in verbinding met elkaar te brengen zijn: een bezoekerscentrum in de Maghaberry gevangenis en Quaker Cottage. Quaker Cottage ligt halverwege de berg in het westen van Belfast met een goed uitzicht op de scheidingsmuur die er nog altijd is.

Quaker Cottage werd opgericht rond 1980, een tijd waarin het conflict ernstig gewelddadig was. Het doel is het onpartijdig ondersteunen van gezinnen, aan beide

kanten. Quaker Cottage biedt een veilige plek, begeleiding en advies aan gezinnen, met name vrouwen en kinderen, aan beide zijden van de scheidingsmuur. In de activiteiten groeit ook begrip voor culturele verschillen tussen de protestantse en katholieke gemeenschappen. Tijdens de eerste jaren van het conflict, hadden veel van deze gezinnen een familielid in de gevangenis of soms zelfs iemand verloren in het geweld van de bloedige strijd. Hoewel het geweld nu veel minder is, gaat het werk door en wordt het verder uitgebouwd. Noord- en West-Belfast - waar de meeste mensen die hulp van Quaker Cottage krijgen wonen - zijn gebieden van armoede, hoge werkloosheid en een laag gevoel van eigenwaarde. Wantrouwen tussen de verschillende gemeenschappen blijft een belangrijke factor van mogelijke nieuwe conflicten. Dit bleek onlangs toen de gemeente besloot om niet meer iedere dag de Noord-Ierse vlag te hijsen op het stadhuis. Er kwamen prompt grote demonstraties van vooral protestantse zijde.

Toen we bij het Quaker Cottage aankwamen, werden we hartelijk uitgenodigd door de enthousiaste staf en internationale vrijwilligers die er op dat moment werkten. Het werk van verzoening gaat dus door. De kinderen, jong volwassenen en moeders die in Quaker Cottage komen, zijn erg dankbaar een veilige plek te vinden om vriendschappen en zelfvertrouwen te winnen. Dit werk helpt ongetwijfeld om een beter begrip te bevorderen en vriendschappen te sluiten.

De medewerkers en vrijwilligers zijn zich bewust van, en dankbaar voor de financiële steun van Vrienden elders in Europa. Via het Quakerhulpfonds IBAN NL19 INGB 0000 220644 tnv Rel.Gen.der Vrienden, Quakers te Den Haag, kun je dit belangrijke werk ook ondersteunen

de enthousiaste staf van Quaker Cottage tijdens ons bezoek

"Quakers is an easy place to make friends" (Ruby)

uitspraak over Quaker Cottage van één van de kinderen die er opgevangen wordt

Walk of Peace

20 september 2015 Den Haag

tekst Marlies Tjallingii, foto's Sytse Tjallingii

start van de Quakers die meedoen met de Walk of Peace voor het Quakerhuis in Den Haag

bij de Mescidi Aksa moskee delen ze witte rozen uit

op de rug van de medewerker van Pax staat: Vrede wie durft?

om neer te leggen bij het monument voor de tijdens de tweede wereld oorlog vermoorde Joods kinderen

De grote Katholieke Kerk in de parkstraat is omgedoopt in Ambassade van Vrede

Hier konden we een kaart sturen naar Olena die verzoeningswerk in de Oekraïne doet, meer informatie over haar indrukwekkende werk in de Vredeskant

In de paleistuin konden vredesvlaggen gemaakt worden. Hier waren hele mooie bij.

mede wandelaars afkomstig uit de Filippijnen, vragen aandacht voor de moorden op lokale leiders, waarvan militairen van de regering beschuld worden.

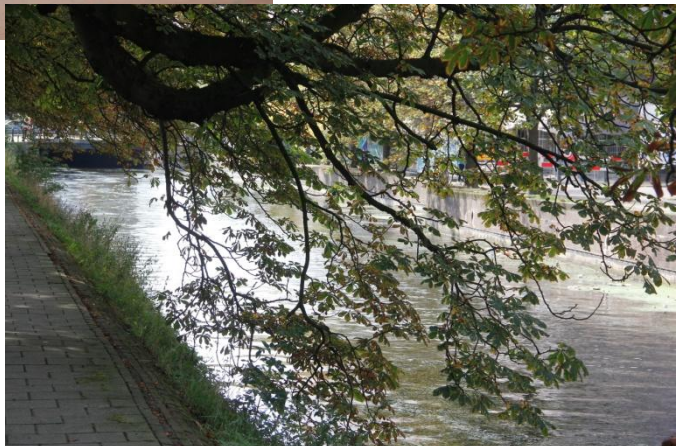
Op het linkse bord: alle onrecht dat de Lumads aangedaan wordt is onrecht tegen alle Filippijnen

vlaggen met 'Rechtvaardige Vrede'
Voel je vrij om dit te vieren

Vredespaleis met de wereld Vredesvlam

vrede in de natuur, mooie taferelen
van bomen die over singels hangen

T-shirts met de teksten: 'Ik ben Aylan' (het Syrischevluchtelingen jongetje dat verdrongen is en 'een menselijker mensheid'

in de Paleistuin speelt een violiste heel erg mooi voor een jongetje dat het machtig interessant vindt

een standbeeld van Nelson MAndela dicht bij het eindpunt van de Walk of Peace, Irene Peters geeft hem een hand

bij het Vredespaleis een groepje mediterende mensen op hun T-shirt een wereldbol met harten op een oranje achtergrond en ook de tekst: mediteer één minuut met ons voor de vrede

De Eco-Quaker: Zaden voor voedsel

door Marianne van der Zee

Op dit moment gaat een groot deel van mijn aandacht naar de vluchtelingen overal in de wereld en ben ik iedere dag dankbaar dat ik een dak boven mijn hoofd heb, een bed om in te slapen en eigenlijk van alles heel erg veel. Zoveel, dat ik heel veel kan wegdoen en nog niets tekort kom. Wegdoen deed ik om de aarde minder te

belasten. Het gaf me allemaal een heel dubbel gevoel: de ecoquaker vanuit overvloed en de medemens die vlucht en niets heeft. Tot ik een website tegenkwam die beide dingen verbindt, “Zaden voor Voedsel”. Het initiatief is in 2007 ontstaan, toen bleek dat bij veel initiatieven om schooltuintjes en famelietuintjes aan te leggen in vluchtelingenkampen, er een groot gebrek was aan zaden. Momenteel maken meerdere ontwikkelingsprojecten gebruik van deze zaden. Op de website staan verslagen van meerdere projecten. Projecten die misschien gaan voorkomen dat er nog meer klimaatvluchtelingen gaan komen. Ik ben alleen in Senegal geweest, heb daar gezien hoe de woestijn terrein wint. Dorpjes in een zandvlakte met af en toe een dorre struik en verder niets. In het dorp zijn alleen oude mensen en kinderen. De rest is elders om werk te zoeken, in de rij staan om misschien één dag een beetje geld te kunnen verdienen.

We hadden een huis in Dakar gehuurd en iedere morgen kwam dezelfde man vragen of hij onze vuilnis alsjeblieft mocht meenemen voor 5 cent. De voedselprijzen waren niet veel lager dan in Nederland.

Het principe van de Zaden voor voedsel is heel simpel, als je iets eet met zaden erin bewaar en droog de zaden en stuur ze op zodat ze weer doorgestuurd kunnen worden. Niet alle zaden zijn geschikt, dus kijk goed op de website welke goed zijn.

Kijk voor meer informatie op de website: www.zadenvoorvoedsel.be

“Hate crime” in de Europese Unie.

Quaker Council for European Affairs

Ingezonden en vertaald door Irene Peters, auteur Sevasti Christoforou. uit Around Europe dec. 2014/ jan. 2015.

De term “hate crime” is wat moeilijk te vertalen, dat vindt de schrijver van het stuk ook. Letterlijk is het “haat misdrijf”. en dat omvat van alles, zoals discriminatie, racisme, pesten, of iets er tussenin. Ik houd het maar op discriminatie. “Hate crime”. is de term, die gebruikt wordt voor criminele aanvallen vanuit een vooroordeel jegens een bepaalde opvallende karaktertrek van een persoon of groepering. Omdat het verschijnsel zo complex is, valt het moeilijk te definiëren; ook, omdat er zoveel facetten aan zitten. Het leeft wel, en daarom is opletten geboden. In elk geval is het strijdig met de grondvoorwaarden van de EU, dat sommige burgers leven met de vrees, om verbaal of lichamelijk te worden gekwetst, alleen maar, omdat ze zijn wie ze zijn. Helaas groeit dit verschijnsel in Europa, en daarmee de intolerantie ook. De ontwikkeling van nieuwe gedragslijnen, wat betreft dit verschijnsel komt maar traag op gang. Daarvan zou dan ook het nodige te zien moeten zijn in de woorden, of het werk van de nieuwe Europese Unie.

Racisme van elke dag.

In sommige delen van Europa zijn ultra rechtse ideologieën weer in opkomst. In de politiek en de media zien we elke dag retorische voorbeelden van racisme en vreemdelingenhaat voorbij komen. Dit brengt onze vrede en veiligheid in gevaar, zaait haat en angst, terwijl er geweld wordt aangedaan aan de fundamentele democratische rechten.

Om hoeveel discriminatie gaat het?

We horen over incidenten, aangemoedigd door haat via het nieuws, maar hoe gemeenschappelijk zijn ze? De verschillende instanties, die dit soort misdaad in de gaten houden, zoals politie, maatschappelijke groeperingen en groepen voor slachtofferhulp, gebruiken niet altijd dezelfde definitie voor een gelijkwaardige misdaad. Dit maakt het vergelijken ervan, en toezicht houden erop erg moeilijk. Het hoe of wat is vaak onduidelijk. Als er tijd overheen gaat, kunnen definities ook nog wel eens veranderen. In 2013 begon de politie in het centrum van Manchester (United Kingdom) rapportage te maken van haatmisdad tegen subculturen zoals punkers of gothics. Er zijn geen gemeenschappelijke regels om de mate van haatmisdad vast te stellen. Dit heeft de consequentie, dat regeringen niet weten, hoeveel discriminatie er plaats vindt in hun landen. Omdat er

geen helder beeld is van de omvang hiervan, wordt de ontwikkeling tegengehouden van passende voorzorgsmaatregelen, en reactieve politieke antwoorden op dit verschijnsel. We weten, dat discriminatie een kenmerk is van onze samenlevingen. Hoewel de rapportage over de mate van haat misdaad op sommige punten leemten vertoont, is bewezen, dat het een realiteit is over heel Europa. Aldus de Instantie van Fundamentele Rechten van de Europese Unie. Bovendien melden de meeste slachtoffers het incident niet bij de politie. Vaak is dit vanwege een algemeen wantrouwen tegen de politie vanuit deze groepen, die deze ervaring hebben, dat ze blijkbaar niet geïnteresseerd zijn in minderheidsgroeperingen. Een andere reden kan angst zijn, dat men achter hun gender-identiteit komt, of seksuele geaardheid. Vluchtelingen, asielaanvragers en mensen, die pas geïmmigreerd zijn, kunnen bang zijn, gearresteerd te worden, verkeerd behandeld, of zelfs teruggestuurd te worden, als de autoriteiten achter hun identiteit mochten komen.

De rol van de Europese Unie.

In 2008 werd door alle lidstaten van de Europese Unie een wetsvoorstel gelanceerd, om een eind te maken aan discriminatie en vreemdelingenhaat. Het kan bijvoorbeeld betekenen, dat welke persoon dan ook, die aanzet tot haat of geweld tegen een etnische groep, hiervoor gestraft wordt. Elke

lidstaat zou zich verplichten, om alle voorwaarden van deze wetgeving ten uitvoer te brengen, in het nationale rechtsstelsel van 2010. Een rapport van de Europese Commissie, van januari 2014 vatte als volgt samen, of, en tot welke omvang de lidstaten hun voorzieningen tot een hoger niveau brengen, in harmonie met de structuur van het netwerk. Niet alle lidstaten gaan hier volledig in mee of gaan er accuraat mee om. Zo werd de zaak nogal eens ontregeld omdat sommige vormen van misdaad niet als ernstig genoeg beschouwd werden. Nu zal de Europese Commissie zich verplichten tot een bilaterale discussie met elke lidstaat van het netwerk. Het Verenigd Koninkrijk heeft ervoor gekozen om vanaf december 2014 hierover samen te beslissen.

De nieuwe commissie.

In haar hoorzitting met leden van het Europese Parlement, drukte de nieuwe commissaris voor gerechtigheid, consumenten- en geslachtsgelijkheid, Véra Jourová, haar goede wil uit, om hard te werken aan de bescherming van kwetsbare groepen, zoals kinderen, vrouwen en Roma. Ze noemde haatmisdad deed echter niet, noch kondigde ze het aan als een prioriteit. De nieuwe commissaris voor Migratie en Binnenlandse Zaken, Dimitris Avramopolis deed dit evenmin. Dit blijkt erg ongelukkig over te komen. De vroegere commissaris voor Migratie en Binnenlandse Zaken Cecilia Malstrom, legde juist de nadruk op het groeiende probleem van discriminatie en vreemdelingenhaat; waarbij ze het belang van de EU en haar lidstaten bevestigde, om krachtig tegen deze zaken op te treden. En net nu, terwijl het extra nodig is om de aandacht te vestigen op zaken als haatmisdad, geeft de EU er juist minder aandacht aan.

Wat kunnen we hier aan doen?

QCEA werkt momenteel aan antwoorden op deze vragen, en zal stappen aanbevelen, die EU-instituten en lidstaten zouden kunnen overwegen, zodat ze met meer resultaat aan dit onderwerp kunnen werken.

Het vermoedelijke graf van Baruch Spinoza, foto Sytse Tjallingii genomen op de Walk of Peace

Spinoza (1632-1677): Vrede is niet de afwezigheid van oorlog. Het is een deugd, een geestestemming, het is de dispositie voor goede daden, vertrouwen en recht

Geweldloze interventies op de kaart gezet.

door Jan Ramaker

Het Vredesmanifest “Laat de kinderen spelen: Investeer in vrede” is een reactie op het onlangs verschenen Manifest Over Versterking van de Nederlandse Defensie. Op Internationale Vredesdag, 21 september, werd het manifest gepresenteerd in perscentrum Nieuwspoor in Den Haag. Op 22 september werd het aangeboden aan de vaste tweede Kamercommissie Buitenlandse Zaken.

Het Vredesmanifest is opgesteld door initiatiefnemers Peace SOS, CPT-NL, EIRENE NL, PBI NL, Non Violent Peaceforce, Vrouwen voor Duurzame Vrede, African Sky, Multicultural Women Peace Network. Medeondertekenaars zijn SVAG, Kerk en Vrede, EVS EcoVrede, Sundjata, Vrouwen voor Vrede en vredesbeweging PAIS.

Het Vredesmanifest onderstreept het belang van het voorkomen van oorlogen en de oplossing daarvan zonder wapens en doet aanbevelingen hiertoe aan de politiek. Het manifest oppert verrassende visies op bondgenootschappen, het oplossen van gewapende conflicten en het belang van vredesmissies zonder wapens. Het Vredesmanifest is geen blauwdruk, maar wil een aanzet vormen tot opbouwende maatschappelijk en politieke discussie als het gaat om bereiken van duurzame vrede.

Boeiende verhalen van vredeswerkers uit conflictgebieden illustreerden hoe deze ‘andere aanpak’ in zijn werk gaat. Zo vertelde Mieke van Opheusden over haar werk in Guatemala, Stephanie Buljugic over haar werk in Zuid-Sudan en Sri Lanka voor Nonviolent Peaceforce, Maarten van der Werf van Christian Peacemaker Teams -NL over het werken in Hebron en Stephanie Mbanzadore van “Burundian Women for Peace and Development” over het werken te midden van de dreigende burgeroorlog in Burundi.

De vier vredeswerkers kregen door de burgemeester van Wageningen, Geert van Rumond, de penning “Vredesheld 2015” omgehangen als teken van waardering voor hun organisaties.

Je kunt het anifest opvragen bij info@cpt-nl.org

Ongekende Mogelijkheden

Symposium Doopsgezind Seminarium ter gelegenheid van aanstelling Erik Borgman

Op vrijdag 16 oktober (10:30-16:30 uur) vindt er in de Singelkerk in Amsterdam een symposium plaats ter gelegenheid van de benoeming van Erik Borgman als 'visiting' professor aan het Doopsgezind Seminarium. Onder meer Christa Anbeek, Eddy van der Borgh, Rick Benjamins en Heleen Zorgdrager verlenen hun medewerking aan dit symposium met als titel 'Ongekende mogelijkheden, kerken als ruimten voor vernieuwing'.

'Jullie moeten je niet aan deze wereld aanpassen', schrijft Paulus aan de christenen van Rome, 'maar je laten vernieuwen door de vernieuwing van jullie gezindheid' (Romeinen 12,2). De kerk zou dus een plaats van vernieuwing moeten zijn, van tegendraadse visies en verrassende praktijken. Zij komt echter vaak in beeld als plaats van conformisme waar wordt vastgehouden aan achterhaalde ideeën. De kerken slagen er nog al eens in het beeld op te roepen dat ze uitsluiten bij wat ze zou moeten omarmen en zich laat gijzelen door hetgeen waarvan ze zich los zou moeten maken. En dan gaan er stemmen op om dan maar af te schaffen wat niet meer van deze tijd is en te omhelzen wat hedendaagse mensen van belang vinden.

Dit symposium verkent de actualiteit en onderzoekt de speurtocht naar vernieuwende mogelijkheden die zij biedt in de huidige situatie van de kerk. Naast Erik Borgman zullen onder meer Eddy van der Borgh, Christa Anbeek, Heleen Zorgdrager en Rick Benjamins, allen werkzaam als (bijzonder) hoogleraar, vanuit hun eigen expertise en vakgebied hun licht hierover laten schijnen. Daarnaast staan er workshops op het programma rondom 'voorbeelden van vernieuwing' binnen de doopsgezinde geloofsgemeenschap.

Het Doopsgezind Seminarium, verbonden aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, is het academische opleidingsinstituut van de doopsgezinde geloofsgemeenschap in Nederland. Met het instellen van de wisselleerstoel Vrijzinnige Theologie wil het seminarium zich bezinnen op de positie en rol van de vrijzinnigheid in een geseclariseerde tijd. Belangrijk onderdeel daarvan is de wisselwerking tussen religie, cultuur en maatschappij. Erik Borgman zal de komende twee studie jaren invulling geven aan de ingestelde wisselleerstoel.

Het symposium vindt plaats op vrijdag 16 oktober, van 10:30 tot 16:30 uur, in de Singelkerk aan de Singel 452 te Amsterdam. De kosten voor het symposium bedragen € 10,- (inclusief lunch). Aanmelden op conferentie@doopsgezind.nl, meer informatie op www.seminarium.doopsgezind.nl.

Een huis dat de Quakers gaan bouwen?

door Jan Ramaker

Palestijnse jongen op de fiets bij een door de Israëliische militaire overheid werd gesloopt

Enige tijd geleden hebben we op de Algemene Vergadering de voors en tegens van een boycot van firma's die betrokken zijn bij de illegale nederzettingen in Palestina besproken. Alhoewel het merendeel van de Vrienden sympathiek tegenover een dergelijke stap stond, hadden toch sommige Vrienden onoverkomelijke bezwaren tegen een dergelijke vergaande stap. Dus hebben we ons als Nederlandse Quakers niet bij de BDS (Boycot- Desinvestment- Sanctions) beweging aangesloten. Toch waren er een aantal Vrienden die zich hiermee niet tevreden voelden. Tenslotte deden we als organisatie niets aan de ellendige situatie van de Palestijnen. We wilden wel iets doen, dat was de bedoeling. Na lang gewikt en gewogen kwam er een idee aangereikt door Kathy Bergen, die jaren langs op Friends International Centre in Ramallah werkt. Zij meldde ons dat er een Israëliische organisatie bestaat: Israeli Committee against House Demolition (<http://icahd.org>) die zich bezighoudt met het herstel van Palestijnse huizen, die door Israel of het Israëliische leger verwoest zijn. Het verwoesten van huizen is een bekende maatregel van het

Israëlische leger. Als een Palestijn verdacht wordt van anti - Israëlische activiteiten, wordt vaak zijn huis en dat van zijn familie verwoest. Dat gebeurt trouwens ook als de grond nodig is voor bijvoorbeeld een groep kolonisten die zich daar wil vestigen. Extra schrijnend is daarbij dat de bewoners vaak de keuze krijgen om hun eigen huis af te breken of anders de kosten van het verwoesten voor hun rekening krijgen. Het is voor ons Nederlandse rechtsgevoel ondenkbaar dat een hele familie gestraft wordt voor iets waarvan één familielid verdacht wordt. Als we als Nederlandse Vrienden het werk van Israeli Committee against House Demolition zouden steunen, zouden we daarmee twee doelen bereiken. In de eerste plaats geven we een signaal af dat het verwoesten van huizen voor ons onacceptabel is en in de tweede plaats steunen we de ontheemde Palestijnen. Natuurlijk moet er veel gebeuren, We moeten met het Israëlische Comité contact opnemen om na te gaan welke kosten gemoeid zijn met de herbouw van een huis. Bovendien moeten we contact opnemen met verschillende organisaties, die ons ook financieel kunnen/willen ondersteunen. Ook zouden we artikelen in kranten en tijdschriften moeten zetten om verder fundraising te bewerkstelligen. De Nederlandse regering zou gevraagd moeten worden om (morele) steun. Dat heeft het grote voordeel dat een huis gebouwd met Nederlandse steun niet zo snel weer gesloopt kan worden. Maar allereerst zou de Nederlandse Jaarvergadering zich moeten uitspreken over dit concern.

De Europese Vrienden hebben al eerder een huis gebouwd, namelijk in de tijd van de Algerije Actie. Laten we de wereld laten zien dat we net zulke echte quakers zijn als destijds.

Sinds 1967 heeft de Israëlische overheid meer dan 25.000 Palestijnse huizen in de West bank, Gaza en Oost Jeruzalem gesloopt, terwijl ze de Palestijnen dwongen hun land te verlaten. Wat als ze bij jouw deur?

Twaalf Quakers en Gebed.

door Joke Hofman-Akkerman

In de uitstekende serie Quaker Quest uitgegeven door Quaker bookshop van de Britse Quakers: <http://www.quaker.org.uk/quaker-centre-bookshop>, is weer een nieuw deel verschenen.

Het eerste deeltje verscheen in 2004 en heeft als titel: 'Twelve Quakers and God'.

Nu is het 10^e deel verschenen met als titel: 'Twelve Quakers and Prayer.' Met veel interesse heb ik dit boekje gelezen (40 blz). En ik ben vast niet de enige die zich wel eens afvraagt, hoe je dat eigenlijk doet, bidden.... Na het lezen van de bijdragen van deze 12 Quakers, ben ik weer onder de indruk van de diversiteit die we in ons genootschap hebben en dat geeft me wederom een gevoel van vrijheid. De ene bijdrage spreekt me meer aan dan de andere en ik wil graag wat samenvatten van de derde bijdrage. Het zou trouwens heel interessant zijn als we met een paar mensen in gesprek zouden kunnen komen over waarom de ene bijdrage je meer aanspreekt dan de andere...

Van 'God als persoon' naar 'mensen in het Licht houden'

"Bid ik? In ieder geval vroeger wel! Ik bad tot de traditionele Vaderfiguur, dankte en bad voor mensen in nood. Dat is nu vele jaren geleden. Zo kan ik het niet meer. Ik geloof niet meer in God als persoon, dus ik denk niet meer aan God in menselijke termen. Maar hoe bid ik dan nu?

Ik ben gestopt me af te vragen wie of wat deze innerlijke leraar/ dat innerlijke licht nu eigenlijk is en ik aanvaard het simpelweg als realiteit.

Bidden is voor mij open proberen te zijn naar dit innerlijk licht.

Ik was blij dat ik, toen ik de Anglicaanse Kerk verliet, ook de traditionele leer van zonde en vergeving, het idee dat ik een zondaar ben, achter me kon laten. Natuurlijk weet ik dat ik vaak genoeg faal te beantwoorden aan mijn eigen idealen en dat ik dingen niet doe die ik wel moet doen. Ik zie het duister in mezelf wel degelijk.

Dankzegging is belangrijk in een traditioneel gebed. Maar ik geloof niet dat God mij heeft uitgezocht om mij een goede gezondheid en een goed huwelijk te geven; ik ken genoeg mensen die dat niet hebben en die, als er zoiets als rechtvaardigheid zou bestaan, er het volste recht op zouden hebben! Maar het is een heel goede zaak om dankbaar te zijn, het kan negatieve gedachten en emoties verdrijven en me eraan herinneren dat ik mijn geluk kan gebruiken om anderen te helpen.

Ik heb moeite met het bidden voor anderen. Alsof wij God moeten informeren en Hem moeten aanzetten wat te doen! Ik weet wel dat empathische gedachten mij tot actie kunnen aanzetten. Mensen in het licht houden!"

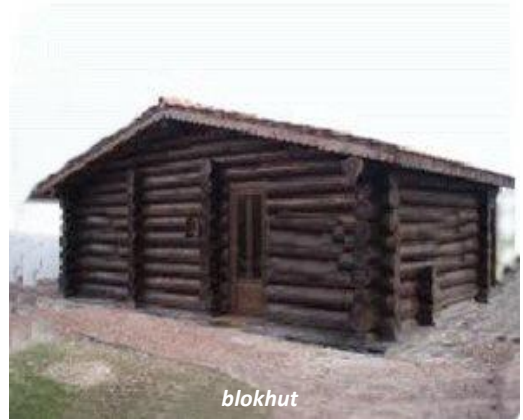
Tot zover deze bijdrage. Graag voeg ik hier aan toe: lees Quaker Faith and Practice 2.28. En in 2.29 staat de zin: 'a prayer is always a commitment' (een gebed is altijd een betrokkenheid) . In Münster hangt in een kerk (de St. Ludgeri) een beeld van Jezus, dat in de oorlog is beschadigd en nu de handen mist. Er staat deze tekst bij: Ik heb geen handen dan de jouwe.

De Witte Veer

L.Violet Hodgkin bewerking:Jan Ramaker

Dit waar gebeurde verhaal speelt zich af in het dorpje Easton in de staat New York in Amerika. Ik noem het wel een dorpje, maar Easton is in feite niet meer dan een nederzetting, een verzameling van een klein aantal houten huisjes midden in uitgestrekte bossen. Geen winkels, geen scholen, geen dorpshuis, alleen maar een klein Quaker meetinghuis, waar op zondag, Eerste Dag, zoals ze zelf zeiden, de Vrienden hun wijdingsssamenkomsten hielden.

Het was een heerlijke zomermorgen in het jaar 1775. Het zonlicht scheen vrolijk op het dak van het kleine meetinghuis.

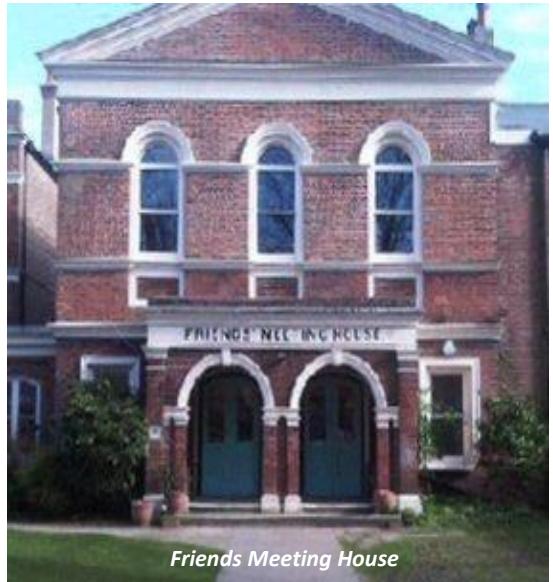
De kinderen hielden van het eenvoudige gebouwtje, al was het maar gemaakt van ruwe boomstammen, snel aan elkaar om toch wat beschutting te geven aan de Vrienden, die samen wilden komen om tot God te bidden. Ze zouden - als ze dat al konden - het niet willen ruilen voor één van die mooie grote meetinghuizen in Engeland aan de andere kant van de oceaan. Daar zaten de ramen meestal hoog in de muur. Engelse Quakerkinderen konden tijdens de samenkomsten door die ramen alleen maar een stukje blauwe lucht of wolken zien en als ze geluk hadden een topje van de bomen. Meer was daar niet te zien. Ook in het meetinghuis was er niet veel meer te zien dan alleen maar de witgekalkte muren en misschien een aantal vliegen die er rond vlogen.

Nee, dan was er voor de kinderen van Easton in het verre Amerika meer te zien. Om te beginnen pasten de stammen van de muur nergens erg precies. Een jongen of een meisje, die op de hoek van een bank zat, kon door een spleet zomaar naar buiten het bos in kijken. Want het dorpje was nog maar pas gebouwd op een open plek in de eindeloze wouden in dat deel van Amerika.

Er waren ook nog geen ramen in de blokhut. Alleen openingen met luiken, die als het hard regende konden worden gesloten. In een ander, groter gat aan een kant van het gebouwtje, zou een deur worden gezet als het kouder zou worden. Maar nu drong de zomerwind ongehinderd zachtjes binnen, vol van heerlijke bloemen- en dennengeur. Hij streelde

zachtjes langs het haar van de kinderen. Zo nu en dan vloog er per ongeluk een slaperige bij naar binnen, om - na een poosje tussen de aanwezige Vrienden te hebben rondgezoemd - zich weer een weg naar buiten te banen door een van de kieren van de muur. De kinderen hoopten, als zij zo in de samenkomst zaten, altijd dat er op een mooie dag voordat de winter in zou vallen een vlinder naar binnen zou fladderen.

Met name tijdens een 'door-de-weekse' samenkomst zoals vandaag vonden de kinderen het moeilijk om in de stilte te denken aan dingen waaraan je tijdens een samenkomst aan hoorde te denken. Het was op deze zomermorgen heel stil in de meeting. De gezichten van de Vrienden stonden ernstig, er was bezorgdheid op te lezen, ook op die van de oudste Vrienden.

Deze hadden hun plaats op een soort podium, dat iets opliep. Op de hoogste plaats zat Zebulon Hoxie, de grootvader van de meeste kinderen. Iets lager zaten zijn twee zonen. Tegenover hen zaten hun vrouwen en kinderen en nog een paar andere Vrienden. De kinderen hadden nog nooit de vreemdeling gezien die vandaag naast grootvader zat. Ze hadden alleen gehoord dat zijn naam Robert Nisbet was en dat hij in twee dagen twee en veertig kilometer had gelopen, omdat hij de meeting wilde meemaken. De kinderen hadden er geen idee waarom hij op bezoek gekomen was. Daarom konden ze hun ogen niet van hem afhouden en waren zij nieuwsgierig naar wat hij wel zou zeggen. Toen stond hij eindelijk op. Zo konden ze hem goed zien en ze vonden dat hij een vriendelijk en open gezicht had. Ze vonden zijn stem ook aardig. Zo helder en duidelijk, dat ze er gemakkelijk naar konden luisteren en hem konden begrijpen.

De tekst waar hij over sprak was: *“Hij bedekt je met zijn vleugels, onder zijn hoede ben je veilig!”* (psalm 9:4)

Robert Nisbet zweeg een poosje, daarna ging hij door en zei: “Hoe kan een kind van God zich veilig voelen? - Wel, het is zoals de dichter van de

psalmen het zegt: “Hij bedekt je met zijn vleugels, onder zijn hoede ben je veilig!”

Zacht en langzaam herhaalde hij die mooie woorden, alsof zij hem bijzonder dierbaar waren. Daarop vervolgde hij op mat lichtere toon: “Beste Vrienden, jullie hebt goed gehandeld door moedig in jullie woningen te blijven, hoewel al de burens gevlucht zijn. Daarom heeft God mij tot jullie gezonden, met een boodschap. - Deze belofte van beschermd te worden en een toevlucht te vinden is inderdaad voor jullie bestemd. Neem het goed in jullie op, dan zullen jullie niet vrezen voor de schrik des nachts, noch voor de pijn die des daags vliegt ..”.

De jongens en de meisjes keken elkaar eens aan. Nu begrepen zij waarom de vreemdeling was gekomen!

Hij was gekomen omdat hij gehoord had van het gevaar dat deze kleine nederzetting bedreigde. Hun dorpje was namelijk een van de vele boerendorpjes die zich op grote afstand van elkaar in de bossen uitstrekten. Overal woonden er Quakers.

Vroeger was er steeds twist geweest tussen de Hollanders en Engelse kolonisten, soms uitlopend op een hevige en bloedige strijd. Toen had de regering een bijzonder verstandige maatregel genomen. Zij had bepaald dat een strook grond, als neutraal gebied, tussen de twee twistende partijen zou blijven en had ervoor gezorgd dat hier quakers kwamen wonen, want quakers waren vreedzaam en hadden een hekel aan vechten. Dat plan lukte. Er kwam een lang lint van Quakers tussen de Engelsen en die leefden in vrede met de Hollanders en de Engelsen, hun burens aan weerskanten. En er kwamen geen gevechten meer voor en de regering was heel tevreden.

Zendbrief van de Belgische en Luxemburgse Vergadering 2015

vertaling Marianne van der Zee

Een groet voor Vrienden overal!

We waren met 38 leden en vrienden van Vrienden bij elkaar gekomen in onze jaarlijkse bijeenkomst. Het is een zeldzaamheid voor velen van ons om zo bij elkaar te zijn, gezien het feit dat we zo ver uit elkaar wonen, verspreid over België en Luxemburg. We waren blij dat er ook Vrienden van de Franse en Engelse Jaarvergadering waren gekomen en ook dat er 7 kinderen waren.

Onder leiding van Helen Meads en Andrea Freeman onderzochten we ons thema “Steunen op de Stilte, Steunen op het Licht”. Gedurende 6 uren rust en stilte mediteerden we, maakten collages en hadden we een Worship Sharing. Door het openen van onszelf begonnen we de kracht en de potentie daarvan te voelen, jezelf toestaan om echt te zien en dan Het Licht het werk laten doen dat gedaan moet worden.

We kregen een introductie in “Experiment met Licht” en hebben gevraagd om “het Licht waar te mogen nemen”, onze harten te openen voor de Waarheid, te wachten in het Licht en accepteren wat het ons laat zien.

Licht en donker waren de sleutelwoorden, in al hun betekenissen. We hadden rijke en gevarieerde ervaringen van verlichting en inzicht en ook strijd. Collages maken gaf oud en jong de mogelijkheid om op een nieuwe en creatieve manier onze diepste overdenkingen uit te kristalliseren en uit te drukken. De kinderen hebben ons allemaal meegenomen in intuïtief spelen en activiteiten om ons gevoel voor plezier blijdschap en plezier weer terug te vinden. Tijdens de Meeting for Worship die we buiten in de lentezon hadden werden we herinnerd aan de eerste Vrienden.

Tijdens het weekend leerden we dat we flexibel en pragmatisch kunnen zijn en toch enthousiast blijven. We nemen een nieuw gevoel mee om te ervaren tijdens de Worship. De rust bewaren, de stilte handhaven-zelfs tijdens het koffiedrinken en het eten: was een uitdaging maar daardoor hebben we meer kennis van elkaar en van de Spirit in ons. De uitdaging is nu om deze inzichten toe te passen om onze worship te verdiepen en onze actie in de wereld.

Namens de Jaarvergadering van België en Luxemburg
Kate MacDonald (schrijver), Chloe Tan (assistent schrijver).

Klimaatloop 2015

ingezonden door Kees Nieuwerth, bewerking redactie
meer informatie op: www.klimaatloop.nl

In december besluiten wereldleiders in Parijs over het klimaatbeleid voor de komende decennia. Daarom trekken dit najaar over de hele wereld mensen naar Parijs om hun stem te laten horen. Ook vanuit de Nederlandse kerken gaan we op weg in het kader van de 'Pelgrimage voor gerechtigheid en vrede' naar een rechtvaardig klimaatbeleid. Dit is het moment: Loop mee en maak 2015 het jaar van de hoop! Hoogtepunt in deze reeks van klimaatlopen is de landelijke manifestatie:

Landelijke Manifestatie Klimaatloop 24 oktober Utrecht

We lopen van kerk naar kerk. Het doel? Laten zien dat kerkelijk Nederland op weg gaat naar een rechtvaardig klimaatbeleid. Wat gaat er gebeuren? 4 mini-etappes over het historische kerkenkruis, 5 bijeenkomsten met 15 boeiende sprekers. Dit is het moment. Kom ook!

Programma (verkort) Klimaatloop 24 oktober Utrecht

10:30 DOMKERK *Een zaak van urgentie en kairos: over het belang van dit moment in de aanpak van klimaatverandering*

- **Liturgische opening,**
- **Reinier van den Berg, weerman RTL over de urgentie van klimaatveranderingen;**
- **Een gesprek met Karin van den Broeke, preses synode PKN**

11:50 PIETERSKERK: *Een zaak van gerechtigheid: hier en daar, dichtbij en ver weg, Noord en Zuid*

12:40 CATHERINAKERK *Dankbaarheid en verantwoordelijkheid*

13:25 GERTRUDISKERK: *Een zaak van geloof en hoop*

14:10 JACOBIKERK *Uittocht naar een duurzame wereld*

15:30 Uittocht / op weg

Handen en voeten

Mijn vrijwilligerswerk.

door Marianne van der Zee

Na 2 weken vakantie ging ik afgelopen vrijdag weer naar de groep 'Basis Jongeren' die bestaat uit cliënten met een ernstige meervoudige beperking in de leeftijd van 6-35 jaar. Het was mij in mijn hele leven nog niet gebeurd dat ik het werk tijdens de vakantie gemist heb.

Deze jongeren lagen vroeger in de gezinsvervangende tehuizen alleen maar passief op bed en werd er weinig mee gedaan. Tegenwoordig hebben ze allemaal hun aangepaste rolstoel en wordt er hoe langer hoe meer ontdekt dat er vaak veel meer in hun hoofd omgaat dan we vroeger dachten. De meesten zijn afhankelijk van sonde voeding en kunnen niet praten. Daarnaast zijn er bijvoorbeeld ledematen die helemaal stijf zijn of zijn ze blind of doof.

Communicatie lijkt erg moeilijk, maar toen ik echt ging kijken naar hun gezichtsuitdrukking, lichaamstaal en ogen ontdekte ik dat ze heel goed kunnen communiceren en duidelijk maken wat ze willen. Ze kunnen heel boos of verdrietig zijn, maar vaak gewoon blij en genieten van dat wat er is. Soms de slappe lach krijgen als ze naar de bouwvallers buiten zitten te kijken. Eén cliënt begint altijd te lachen op het juiste moment als er iets leuks wordt verteld, vooral als het over hem gaat.

Aangezien ik niet gediplomeerd ben, bestaat mijn werk hoofdzakelijk uit het doen van activiteiten, gebaseerd op ervaren: het laten ruiken aan allerlei verse kruiden, bellen naar hun gezicht blazen, masseren, wandelen en gewoon even lekker knuffelen, muziek maken, verhaaltjes voorlezen met allerlei geluiden en de laatste tijd ook boventoon zingen. Daarnaast klusjes als afwassen, koffiezetten e.d.

Soms zeggen mensen: "Dat is zeker wel dankbaar werk. Eeeh ja, ik ben heel dankbaar dat ze me toelaten in hun wereld en de moeite nemen om met mij te communiceren. Ik leer van hen om heel echt te zijn in mijn emoties want ze prikken er direct doorheen als iemand een showtje opvoert en negeren die persoon dan ook helemaal. Ik word helemaal blij als ik daar kom en een heel mooie glimlach krijg als begroeting en ga als een gelukkig mens naar huis.. Kortom mijn leven is zoveel rijker geworden sinds ik dit doe en ik leer nog iedere keer van de cliënten. Het enige waar ik treurig van word is dat door de bezuinigingen de vaste krachten alleen nog tijd hebben voor de verzorgende taken en de leuke dingen door een vrijwilliger gedaan wordt. En als die er niet is dan zijn er ook geen of weinig leuke activiteiten.

Waar zijn Quakerbijeenkomsten? Wijdingssamenkomsten in Nederland en België

Amsterdam	iedere zondag 10.30	Vossiusstraat 20, Amsterdam
Antwerpen	geen vaste tijdstippen	Info Jan Peeters tel.: 0032.15.24 75 10 email : boekrijk@hotmail.com
Breda/ Helmond		Info: Corien van Garderen: 076-8502421 Hennie Jansen: 0492-537991
Brussel	iedere zondag 11.00	Quakerhouse, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Bennekom	2e en 4e zondag van de maand: 10.30	"Commanderij", Commandeursweg 44, Bennekom. Kinderen zijn welkom! Op 2e zondag wordt er eerst van 10.30 – 11.00 een worship-sharing gehouden, daarna wijdingssamenkomst tot 12.00.
Deventer	Wijdingssamenkomst 3 ^e zondag 10.30 Gespreksavond: 1 x maand: 18.30 op wisselend di/do	Wijdingssamenkomst in het Meester Geertshuis, Assenstraat 20, 7411JT Deventer. Gespreksavonden, data en inlichtingen bij Frieda Oudakker 0570- 670287 email: friedaoudakker@live.nl
Groningen	2e en 4e zondag van de maand in Groningen: 10.30 1e zondag van de maand te Hellum 10.30	2 ^e en 4 ^e zondag: De Poort, Moesstraat 20, 9717 JW Groningen, tel.: 050-5712624 1 ^e zondag: te Hellum, Hoofdweg 41: Kinderen zijn welkom! Graag tevoren doorgeven aan de schrijver: Peter Spreij; nonmv@pspreij.nl
Den Haag	iedere zondag: 10.30	Stadhouderslaan 8, Den Haag Kinderen zijn altijd welkom. Bij kennisgeving vooraf is er voor hen een aangepast programma.
Wijhe, bij Zwolle	Op 1e zondag van de maand 10.30	Wim en Deborah Balijon: 0570-597170 Slotpark 77, 8131 DW Wijhe

Wijdingssamenkomsten op Afstand

1. Meeting at a Distance. Inlichtingen: caroline.wilson@esade.edu
2. Online meeting for worship: op tijdstippen rekening houdend met verschillende tijdzones. Bekendmaking op: Quakerworship.org
3. Quaker Faith and Fellowship www.Quakerfaithandfellowship.org

Vrienden in het hele land

Maandvergaderingen

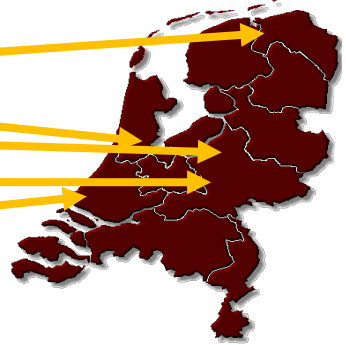
NON

A'dam

Deventer

MiZuNed

Haagse

Quaker Secretariaat:

Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers) Postbus 2167, 7420 AD Deventer. Tel.: 0570 - 655 229. e-mail: secretariaat@deQuakers.nl.

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering Bankrek. NL65 TRIO 0212 3772 64 tnv Religieus Genootschap der Vrienden - Quakers- te Zwolle.

Quaker Bibliotheek: Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, bibliothecaris - vacature,

Quaker Literatuur: Willem Furnée ; Badhuisweg 149, 2597JN 's-Gravenhage telefoon: 070-3220544, e-mail: literatuur@Quakers.nu Bankrek.: NL70 INGB 0000 313040 t.n.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering: Schrijver: Marianne Ijspeert W. de Zwijgerlaan 21-III, 1056 JD Amsterdam Tel.: 020-6125703 / 020-6829334, mijquak.1@online.nl Bankrek.: NL81 INGB 0004 9200 51 tnv A'damse MV Quakers te Anna Paulowna.

Haagse Maandvergadering: Schrijver: Willem Furnée haagsevrienden@Quakers.nu Haagse Maandvergadering, Stadhouderslaan 8, 2517 HW 's-Gravenhage. Tel. 070-3600621. Bankrek.: NL48 INGB 0001 8562 21 tnv Haagse Vrienden, Quakers Den Haag.

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Pieter Ketner, p.ketner@upcmail.nl Corr.adres: Els Ramaker, 0344 606818. mob:0636361350. email: Els@ramaker.me Bankrek: NL67 TRIO 0197 6518 52 ten name van Rel.Gen.der Vrienden-Quakers- te Deventer.

Deventergroep: Inlichtingen: Frieda Oudakker 0570-670287 email: friedaoudakker@live.nl

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Peter Spreij ; Watersingel 17, 9351 XN Leek, Tel.: 0594-769063; nonmv@pspreij.nl Bankrek.: NL12 INGB 0001 5908 95 tnv N.O.N. MV Rel.Gen. d. Vr. te Groningen.

Quaker Hulpfonds: schrijver vacature. Penningm: Johannes Borger, johannes.borger@hotmail.com Bankrek. NL19 INGB 0000 220644 t.n.v. Religieus Genootschap der Vrienden, Quakers, te den Haag.

Vrienden voor Brussel (VVQREA): Schrijver: Peter van Leeuwen, Tel.: 0182-611786; vvqrea@gmail.com. Bankrek. NL28 INGB 0002 5386 85 t.n.v. VVQREA te Helmond.